

Kız Kulesi'nin hayatı roman

Cezmi Ersöz

BOĞAZ'ın orta yeri Kız Kulesi'dir ve 2400 yaşındaki Kız Kulesi'nin hayatı buruk bir romandır. Ne onun kimi sevdiği bellidir, ne onun kimin sevdiği. Bu içli ve zarif kadın, olmadık insanların dünyasında oldukça hırpalanmış ve kadri bilinmemiştir. Ama o ağzını açıp bir tek gün bile şikâyet etmemiş, zerafetini ve erdemini her zaman tizlikle korumuştur. Ya içi? İçine girdik: Perişan. Yıkık, dökük. Ağlamaklı. Tıpkı hayatı boyunca sevmiş, ama hiç sevilmemiş güzel kadınlar gibi içi. Bence, Kız Kulesi karşılıksız aşkların mabedi olmalı. Aşklar neden böyle yarıda bitiyor ona sormalı. Mutlaka bir diyeceği vardır.

İstanbul'un hizmetinde

Onca yaş yaşamış, neler görmüş ki; Atinalı Kumandan Alkibiades tarafından Karadeniz'den gelen gemileri kontrol altına almak için yapılmış. Daha sonra Bizanslı İmparator Komnenos tarafından kale haline getirilmiş. Türkler burayı ahşap bir kuleye çevirmişler ve tepesine de bir meşale koydurmışlar, ama bu meşale bir gece Kız Kulesi'ni yakmış, harabeye çevirmiş. **Damat İbrahim Paşa** yeniden taştan yaptırmış. Bir ara, kolerale hastalara karantina görevi yapmış. Daha sonra Fenerler İdaresi'ne verilmiş. Askerler mülkiyetini ellerine geçirmişler ve bir süre kullanmışlar. Ve sonra "Alın bir de siz kullanın" diye sivillere devretmişler. **Leandros**, sevgilisi **Hero**'ya kavuşmak için yüzerken gözleri önünde boğulmuş. İmparator kızı **Leandra** burada yıllarca tutsak yaşamış. İmparator **Konstantin**'in kızının yılan zehiriyle kıvranarak ölüşünü çaresizlikle seyretmiş. **Batal Gazi** zorba askerleriyle burayı basıp Üsküdar tekfurunun güzel kızını alıp kaçırmış. Daha neler neler... Kız Kulesi'nin hayatı romandır, roman.

Şimdi Kız Kulesi, Türkiye Denizcilik İşletmeleri İstanbul Liman İşletmesi'nin kullanımında. 1983'de, 1966'dan itibaren (ve halen) Kız Kulesi'nin mülkiyetini elinde tutan Boğaz Komutanlığı'nın kullanım hakkı buraya geçmiş. İçerde irili ufaklı birçok odada askerler yatıp kalkıyormuş. Bazı odalarda radarlar, hurdaya çıkmış jeneratörler ve çeşitli makineler duruyor. Bazı odalar kilitli ve içerde ne olduğu kimse tarafından bilinmiyor. Hemen, Kız Kulesi'ne bir ara siyanür depolanıp depolanmadığını soruyorum: Evet, depolanmış. Denizyolları'na ait olan siyanür şişeleri ambarlarda yer olma-

UZAKTAKİ GÜZEL- Bizanslılar zamanında yapılan bu gizemli kuleyi İstanbul halkı yıllardır uzaktan seyrediyor. Tüm bir Osmanlı tarihine tanıklık eden Kız Kulesi'nin halka açılacağı konusu söylenti olmaktan öteye gitmedi.

yınca buraya getirilip depolanmış bir süre: Düpedüz intihara teşvik! Kız Kulesi şu an Boğaz'a giriş ve çıkışlarda gemi trafiğini kontrol etmek için kullanılıyor. 8 saatlik vardiyalarla çalışan telsizciler güneyden gelen gemilere, Karadeniz'den gelen gemilerle çarpışmalarını için çeşitli uyarılar yapıyorlar. Bir tür deniz trafik polisliği gibi bir iş. Kız Kulesi'ndeki telsizciler gerekli bilgileri Harem'deki kontrol istasyonuna bildiriyorlar. Harem'dekiler de Boğaz'dan geçen gemi kaptanlarına. Karadeniz'den gelen gemilere de bu tip uyarılar Kavak ve Umur yeri kontrol istasyonlarından yapılıyor. Bir de Kandilli'de Ara Kontrol İstasyonu var. Bütün bu kontrol istasyonları sayesinde

Boğaz'daki deniz trafiği "nispeten" kazasız belasız işleyip duruyor.

Kız Kulesi'nin ve telsizcilerin güvenliğini Liman İşletmeleri'ne bağlı görevliler sağlıyor. Bellerinde tabancaları, kaş hizalarına inmiş siyah ve bıçkın şapkalılarıyla. Biz gittiğimizde, Pötürgeli **Metin Özer** 08.00-16.00 nöbetini sürdürüyordu. Bizi esas duruşta karşıladı ve tok sesiyle künyesini okudu. (Çünkü yanımızda amiri Liman İşletmeleri Müdür Muavini **Nedim Özcan** vardı). Görevini çok sevdiğini ve Kız Kulesi'nde bekçilik yapmanın ayrıcalıklı bir iş olduğunu da belirtti. 'Elhamdülillah' tabanca kullanmasını da çok iyi biliyordu. Kız Kulesi'ne sandalların ve diğer de-

niz taşıtlarının en fazla 10 metre yanaşabileceklerini söyledi. "Yoksa ateş emri mi var?" diye sordum. "Hiç olur mu, güzel kelime telaffuzumuzla ikaz ediyoruz onları" diye yanıt verdi. En üst kattaki gözcü kulesinin yanında telsizcilerle birlikte yattıkları yatak odaları ve küçük küçük mutfakları var. Kız Kulesi'ne vardiyalarını almaya gelince yanlarında getirdiği her şeyiyle kendilerine burda yemekler hazırlıyorlarmış. Camluk yemek harcırahları 2 bin lira, güvenlik görevlilerinin. Bu yüzden, Pötürgeli **Metin Özer** balık tutmayı çok iyi öğrenmiş. Tutup hemen taze taze yiyorlarmış. Güvenlik görevlileri, ayrıca, geceleri görev başında uyumamak için habire koyu

çay içiyorlarmış. İstanbul'un esrarını anlamak için belki de en iyi saatler, gece yarısından kuşluk vaktine kadar Kız Kulesi'nde geçirilen saatlerdir. Ama Kız Kulesi'ni beklemenin bu esrarengiz keyfi, sisli ve dalgalı günlerde burada görev yapanlar için korkulu bir sürgüne dönüşüyor. 3-4 gün mahsur kaldıkları oluyorlarmış. O zaman, Kılavuz Servis İşletmeleri'ne bağlı botlar açığa yavaş, oradan yiyecek atıyorlarmış onlara. Tabii, durum, yetkililer tarafından mahsur kalan görevli ailelerine hemen bildiriliyor: "Sis var, kocanız bu akşam eve gelemez, merak etmeyin."

Kız Kulesi'ni bekleyen Pötürgeli **Metin Özer**, Kız Kulesi'nin dramatik hayat serüvenini pek bilmiyor, ama bu yaz kızını mutlaka buraya getirecek. Onunla burada balık tutacak. Ahı var. Bu işi yapacak. Yoksa, kızının dilinden kurtulması mümkün değil. Yoksa, mahallenin bakkalına kasabına "Kız Kulesi'ni bekliyorum" diye hava atmak kolay.

Gidiş o gidiş

Şu an Kız Kulesi'nin geleceği hakkında hiç kimsenin bir şey bildiği yok. Liman İşletmeleri yetkilileri, Kız Kulesi'nin mülkiyeti Boğaz Komutanlığı'nda olduğu için hiçbir girişimde bulunamıyorlar. Boğaz Komutanlığı'ndan ise ne ses var, ne de soluk. Eşyalarını bırakıp gitmişler, belki yine geliriz diye. Gidiş o gidiş. Ne bir mektup, ne bir haber. Oysa duvarları rutubetten yaprak yaprak dökülüyor, cihazlar paslanmış ve her yere gelişigüzel bırakılmış, camları kırılmış, odalar virane halinde. Yok, Kız Kulesi hakkında uydurulan ve yalan yanlış bilinen efsanelerle oylanmayı bırakıp, ona, onu bütün benliğiyle ömür boyu sevecek bir aşık bulmalı. Ama bu zamanda nerede böyle aşık? Herkes, ona, getireceği kâr açısından bakar. Olsun, baksın. Onu hoş tutsun da. Mesela Üsküdar Belediyesi. Olur mu? Her şeyi bırakın, tarihi boyunca tatmin edilmemiş, yani yayan aşklara mekan olan Kız Kulesi'nin 1836-1837 yılında büyük bir kolera salgınının yaşandığı İstanbul'da karantina olarak kullanıldığını düşünün. Acılar içinde inleyen hastalara kucak açtığını hayal edin. Onun güzelliğine duyduğumuz hayranlığa minnet duygularımızı da katın. Onu tanıdıkça daha çok sevin!

(Size bir sır vereyim mi? Aslında Kız Kulesi, Galata Kulesi'ne aşık gizliden gizliye. Balıklarla mektuplaşıyorlar. Aşklarını kimseye açmıyorlar. Kavuşmak, mutlu olmak istemiyorlar ve hep aşık kalmak istiyorlar!)

